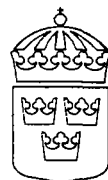

Utrikesutskottets betänkande

1989/90:UU11

Godkännande av tilläggsprotokoll till
Sveriges frihandelsavtal med den
Europeiska ekonomiska gemenskapen
(EEC)

1989/90
UU11

Propositionen

I proposition 1989/90:10 föreslås att riksdagen godkänner ett tilläggsprotokoll till Sveriges frihandelsavtal med den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC) rörande avskaffande av existerande och förhindrande av nya kvantitativa exportrestriktioner.

Överenskommelsen om ett protokoll undertecknades den 18 juni 1989 och ses som ett viktigt led i strävandena att uppnå en gemensam varumarknad i Västeuropa.

Överenskommelsen innebär att existerande exportrestriktioner avskaffas liksom åtgärder med samma verkan för varor som omfattas av frihandelsavtalet. De restriktioner det gäller är för svensk del icke järnhaltigt metallskrot. För EG gäller det exportrestriktioner för kopparskrot samt för vissa enskilda EG-länder vissa varuslag, hudar och skinn (Italien) och trä (Irland). Det införs vidare förbud mot nya restriktioner i handeln mellan EG- och EFTA-länderna.

Järnskröt undantas från överenskommelsen eftersom det täcks av EFTA-ländernas avtal med Europeiska kol- och stålgemenskapen (CECA) och dess medlemsstater.

Protokollet innehåller en särskild skyddsklausul som ger möjlighet att tillgripa skyddsåtgärder vid allvarigare bristsituationer eller när det finns hot om sådana situationer eller om frånvaron av exportrestriktioner leder till reexport till ett tredje land mot vilket någon av de avtalsslutande parterna upprätthåller exportrestriktioner.

För ett fåtal varor har överenskommit ett övergångsarrangemang enligt vilket exportrestriktionerna inte behöver avvecklas vid överenskommelsens ikraftträdande utan senare (för svensk del kopparskrot och kopparaska och för EG vissa trävaror samt hudar och skinn).

Genom den nya överenskommelsen måste procedurreglerna i frihandelsavtalets artikel 27 ändras för att ta med de procedurella åtgärder som kan föranledas av skyddsklausulen i art. 24 A. Proceduren blir som den som redan tillämpas enligt frihandelsavtalet. Således skall svårigheter föranledda av exportförbudet anmälas till den blandade kommittén för undersökning. Hotet om en bristsituation skall påvisas genom lämpliga kvantitativa och prismässiga indikationer. Den blanda-

de kommittén kan fatta de beslut som erfordras för att svårigheterna skall upphöra. Om inte sådant beslut har fattats inom trettio dagar får exportlandet införa lämpliga temporära åtgärder.

Överenskommelsen mellan EFTA-länderna och EG föranleder en motsvarande avveckling av kvantitativa restriktioner och tullar på export av metallskrot mellan EFTA-länderna inbördes.

1989/90:UU11

Motionerna

1989/90:U3 av Birgitta Hambræus (c) vari yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1989/90:10,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att texten till berörda artiklar bör återges i propositioner om avtal med främmande makt.

1989/90:U4 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen avslår förslaget om tilläggsprotokoll till Sveriges frihandelsavtal med den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC).

1989/90:U5 av Krister Skånberg (mp) vari yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1989/90:10,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att texten till berörda artiklar alltid bör återges i propositioner om avtal med främmande makt.

Samtliga motioner yrkar på avslag på propositionen. I motion 1989/90:U3 framförs åsikten att det inte finns någon anledning att vi från svensk sida skall hindra oss själva från att införa exportrestriktioner när vi anser att det är lämpligt. Förutom de skäl till exportförbud som framförs i propositionen nämner motionären behovet av att kulturföremål stannar i landet, det oförsvarliga i att exportera farligt avfall eller vissa mediciner och kemikalier. Sverige bör även enligt motion 1989/90:U3 ha rätt att förbjuda utförsel av utbränt kärnbränsle och kärnkraftsteknologi på samma sätt som att vi måste ha rätt att hindra andra från att exportera det till Sverige. Motionären anser även att berörda artiklar och paragrafer alltid skall återfinnas i en proposition. Så är inte fallet med den föreliggande propositionen, vilket motionären finner otillfredsställande.

Även i motion 1989/90:U5 krävs att berörda paragrafer och artiklar i en proposition alltid skall återges. Motionären anser vidare i likhet med motion 1989/90:U3 att Sverige inte bör avhända sig rätten och möjligheten att besluta om exportförbud eller restriktioner för olika varugrupper som är farliga för människors och djurs liv och hälsa eller för det ekologiska systemets och arters fortlevnad, nu och i framtiden. De varor som det kan finnas anledning att införa exportförbud för är förutom dem som nämns i motion 1989/90:U3 även krigsmateriel eller annan materiel till vapenindustrin samt annat miljö- och hälsovådligt material, produkter eller avfall, t.ex. produkter som av miljö- eller hälsoskäl inte får tillverkas eller säljas i Sverige.

I motion 1989/90:U4 framförs att det procedurella förfarande enligt frihandelsavtalet som innebär att skyddsklausulers återopande skall behandlas i den blandade kommittén innebär att Sveriges rätt till självbestämmande inskränks. Motionären godtar heller inte det motiv till anpassning till EG som återopas i propositionen och hänvisar till att vpk som enda parti våren 1988 motsatte sig en anpassning till EG.

Utskottet

Det förbud mot exportrestriktioner som nu överenskommit är inget nytt. Redan vid förhandlingarna om ett frihandelsavtal med EG åren 1970–1972 framförde Sverige önskemål om förbud mot exportrestriktioner som ett komplement till de importrestriktioner som då överenskomts. Kommissionen avvisade då detta önskemål. Utskottet får därför välkomna den parallellitet som nu uppnåtts och som är ytterligare ett steg mot det fördjupade samarbete med EG som Sverige enligt utskottets uppfattning bör eftersträva och som i en vidare bemärkelse är konsekvent med den generella frihandelssyn som Sverige representerar.

Till de yrkanden som framförts i motionerna och som tar upp behovet av exportrestriktioner för att skydda hälsa, miljö och kulturella värden har näringsutskottet i ett yttrande 1989/90:NU3y svarat följande:

I det grundläggande frihandelsavtalet finns ett flertal skyddsklausuler som kan återopas vid svårigheter med bestämmelserna om fri rörlighet för de varor som avtalet omfattar. Sålunda kan en part (art. 20) vid import, export eller transitering införa förbud eller restriktioner om det är motiverat med hänsyn till exempelvis allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller till människors och djurs liv och hälsa och växters bevarande. Även s.k. nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde omfattas av detta skydd. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna. Andra omständigheter som kan återopas för att en part skall kunna göra undantag från avtalets bestämmelser om fri rörlighet av varor är t.ex. väsentliga säkerhetsintressen (art. 21), allvarliga störningar inom någon sektor av näringslivet eller allvarlig försämring av det ekonomiska läget inom en region (art. 26).

Utskottet har tidigare i betänkande 1988/89:UU15 behandlat frågan om bl.a. export av miljöfarliga produkter och avfall och där konstaterat att det internationellt bl.a. i UNEP pågår arbete för att skapa skydd mot de faror mot hälsa och miljö som handeln med hälso- och miljöfarliga produkter utgör. Utskottet kan därvid konstatera att en global konvention antogs i Basel i maj 1989 om handeln med miljöfarligt avfall och att arbete pågår för att utvidga existerande riktlinjer för handeln med kemikalier (de s.k. Londonriktlinjerna.) Även inom ramen för Europeiska säkerhetskonferensen ESK diskuteras de problem som uppkom-

mer genom bl.a. handeln med hälso-och miljöfarliga produkter bl.a. farliga kemikalier. Dessa frågor torde även komma att tas upp vid 1992 års konferens om miljö och utveckling.

Vad gäller export av kärnkraftsteknologi får utskottet hänvisa till sitt betänkande om Sverige och den västeuropeiska integrationen (1988/89:UU19) och till näringsutskottets (NU) yttrande till detta betänkande (1988/89:NU4y) där det bl.a. konstateras att såväl GATT:s som EG:s regelsystem torde ge utrymme för sådana icke-diskriminerande handelsbegränsningar som de svenska reglerna om import och export inom kärnteknikområdet var exempel på.

Härmed avstyrks yrkande 1 i motion 1989/90:U3 och yrkande 1 i motion 1989/90:U5.

Vad gäller frågan om att Sveriges rätt till självbestämmande skulle inskränkas genom överläggningar i den blandade kommittén får utskottet konstatera att denna kommitté utgör en del av ett mellanstatligt samarbete, består av representanter för avtalsparterna och är av en sådan karaktär att det inte innefattar överstatlig beslutanderätt. Som framförs av NU i dess yttrande förutsätts det att kommittén skall uttala sig enhälligt i berörda frågor.

Härmed avstyrks motion 1989/90:U4.

Det är utskottets uppfattning att det vore rimligt om de paragrafer och artiklar som åberopas i en proposition även återges för det fall detta har betydelse för att förklara regeringens aktuella ställningstagande. Utskottet kan däremot se svårigheten med att i alla sammanhang återge berörda artiklar och paragrafer i synnerhet om dessa inte är direkt relevanta för den av regeringen argumenterade ståndpunkten som ligger till grund för propositionen. Det vore dock önskvärt att när så låter sig göra även inkludera texten till sådana berörda artiklar och paragrafer.

Därmed får yrkande 2 i motion 1989/90:U3 och yrkande 2 i motion 1989/90:U5 anses besvarade.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *godkännande av tilläggsprotokollet*

att riksdagen med avslag på yrkande 1 i motion 1989/90:U3, motion 1989/90:U4 och yrkande 1 i motion 1989/90:U5 godkänner tilläggsprotokollet till Sveriges frihandelsavtal med den europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC),

2. beträffande *texten till berörda artiklar*

att riksdagen förklarar yrkande 2 i motion 1989/90:U3 och yrkande 2 i motion 1989/90:U5 besvarade med vad utskottet anfört.

Stockholm den 30 november 1989

På utrikesutskottets vägnar

Stig Alemyr

Närvarande: Stig Alemyr (s), Pär Granstedt (c), Margaretha af Ugglas (m), Sture Ericson (s), Alf Wennerfors (m), Axel Andersson (s), Nils T Svensson (s), Inger Koch (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Måbrink (vpk), Viola Furubjelke (s), Kristina Svensson (s), Anneli Hulthén (s), Håkan Holmberg (fp), Ingbritt Irhammar (c), Lena Boström (s) och Krister Skånberg (mp).

Reservationer

1. Godkännande av tilläggsprotokollet (mom. 1, motiveringen)

Pär Granstedt och Ingbritt Irhammar (båda c) anser

att efter den del under utskottets yttrande som på s. 4 slutar med "kärnteknikområdet var exempel på" bort tilläggas:

Enligt utskottets mening får den internationella handeln inte styras uteslutande av ekonomiska motiv. Av hänsyn till människors och djurs hälsa och säkerhet och till miljön och andra angelägna intressen måste sålunda restriktioner i handeln tillåtas. Möjligheter till åtgärder för att skydda sådana intressen ges också i de olika avtal som gäller för handeln. Utskottet utgår från att det nu aktuella tilläggsprotokollet inte kommer att innebära någon inskränkning i detta hänseende.

2. Godkännande av tilläggsprotokollet (mom. 1)

Bertil Måbrink (vpk) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del under utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Det förbud mot" och på s. 4 slutar med "motion 1989/90:U4" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening innebär det nu föreslagna tillägget i Sveriges frihandelsavtal med EEC — av regler som förbjuder införande eller bibehållande av kvantitativa exportrestriktioner — att vårt land avhänder sig ett viktigt verktyg för kontroll av att farliga produkter inte kan komma i cirkulation i de nu berörda länderna. Enligt det hittills tillämpade systemet är huvudregeln att exportförbud och andra restriktioner är tillåtna; restriktioner kan kombineras med möjlighet till licens för angelägen export. Att — såsom regeringen föreslår — nu vända på regelsystemet och göra förbud mot exportrestriktioner till

huvudregel och tillåta sådana endast vid vissa, särskilt uppräknade, omständigheter innebär en försvagning av möjligheterna att förhindra export av farliga eller på annat sätt skadliga varor.

Enligt utskottets mening är de skyddsklausuler som finns i frihandelsavtalet alltför snävt avgränsade. Sålunda kan det ifrågasättas om begreppet farliga varor ges eller kommer att ges en tillräckligt vidsträckt innebörd för att vara ändamålsenligt. Av väsentlig betydelse är att den skada som en produkt förorsakar beaktas under produktens hela livscykel, alltså från produktion och hantering till konsumtion, skrotning och återanvändning.

Vidare kan ifrågasättas om inte reglerna för övervakning m.m. av avtalet kommer i konflikt med Sveriges intresse av självbestämmanderätt.

Med hänsyn till vad som nu har sagts finner utskottets att nuvarande ordning med möjlighet till exportrestriktioner bör bestå och att propositionen följaktligen bör avslås av riksdagen.

Med det sagda tillstyrks yrkande 1 i motion 1989/90:U3, motion 1989/90:U4 och yrkande 1 i motion 1989/90:U5.

dels att utskottets hemställan i moment 1 bort ha följande lydelse:

1. *beträffande godkännande av tilläggsprotokollet*
att riksdagen med bifall till yrkande 1 i motion 1989/90:U3, motion 1989/90:U4 och yrkande 1 i motion 1989/90:U5 och med avslag på proposition 1989/90:10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

Näringsutskottets yttrande 1989/90:NU3y

Tilläggsprotokoll till frihandelsavtal med EEC

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1989/90:10 med förslag om godkännande av tilläggsprotokoll till Sveriges frihandelsavtal med den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC).

Näringsutskottet kommenterar i sitt yttrande dels regeringens förslag om godkännande av tilläggsprotokollet, dels yrkandena om avslag på regeringens förslag i de tre motioner som har väckts med anledning av propositionen. Dessa är 1989/90:U3 av Birgitta Hambræus (c), 1989/90:U4 av Lars Werner m.fl. (vpk) och 1989/90:U5 av Krister Skånberg (mp).

Propositionen

Huvudsakligt innehåll

I propositionen föreslås riksdagen godkänna ett tilläggsprotokoll till Sveriges frihandelsavtal med den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC) rörande avskaffandet av existerande och förhindrandet av nya kvantitativa exportrestriktioner. Protokollet innehåller härutöver bl.a. en skyddsklausul, tillämplig vid reexport eller allvarlig bristsituation eller hot om sådan.

Bakgrund

I avtalet mellan Sverige och EEC uttalades (prop. 1972:135) inledningsvis bl.a. att parterna i syfte att bidra till den europeiska uppbyggnaden avsåg att stegvis avveckla hindren för huvuddelen av sin handel. Vidare förklarade de sig beredda att under vissa angivna omständigheter utsträcka sina förbindelser till områden som inte omfattades av då föreliggande avtal.

Vid avtalets tillkomst intogs ett generellt förbud mot kvantitativa importrestriktioner. Sverige hade i samband med förhandlingarna uttryckt önskemål om ett motsvarande förbud mot exportrestriktioner; detta avvisades emellertid av EG-kommissionen. I fråga om kvantitativa exportrestriktioner har mellan EEC och EFTA-länderna motsvarande regler om förbud i det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) gällt. För EFTA-länderna inbördes finns i EFTA-konventionen ett generellt förbud mot kvantitativa exportrestriktioner. Undantag har

emellertid enligt beslut av EFTA:s råd medgetts för skrot och avfall av metaller. Sverige har — i likhet med flertalet övriga EFTA-länder — utnyttjat den nu nämnda möjligheten. Kommerskollegium kan medge exportlicens; beslut härom överklagas hos regeringen. Kollegiet har normalt inte beviljat licens om varorna bedömts kunna avsättas inom landet. EG och vissa enskilda EG-länder tillämpar exportrestriktioner mot tredje land i fråga om visst metallskrot.

År 1984 enades EFTA- och EG-ministrarna om att utvidga det västeuropeiska samarbetet. Uppföljningen av den då antagna s.k. Luxemburgdeklarationen har i fråga om kvantitativa exportrestriktioner resulterat i en uppgörelse mellan parterna om avskaffandet av befintliga och förbud mot nya sådana restriktioner.

Näringsutskottet

I de tre motioner som har väckts med anledning av propositionen föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag. Motiveringarna är i huvudsak likartade.

Det motiv om anpassning till EG som regeringen har åberopat för sitt förslag godtas inte i motion 1988/89:U4 (vpk). Motionärerna finner det vara av vikt att Sveriges handel omfattar länder även utanför det dynamiska europeiska samarbetsområdet och hänvisar till det egna partiets ställningstagande våren 1988 mot en sådan anpassning till EG. Vidare riktas kritik mot procedurreglerna. Förfarandet innebär enligt motionärerna en inskränkning av Sveriges rätt till självbestämmande.

Enligt förslaget skulle riksdagen förbjuda sig själv att införa restriktioner för exporten till EG-länderna, heter det i motion 1989/90:U3 (c). Motionären ifrågasätter att det uteslutande är ekonomiska motiv som föranleder propositionen. Vidare riktas kritik mot området för skyddsåtgärder, vilket enligt motionären är otillräckligt. Det finns, anser hon, fler skäl till exportförbud än de som framgår av förslaget. Hänsynen till miljö, hälsa, regional utveckling, socialt ansvarstagande m.m. får inte påverkas negativt av handelsförbindelserna. Som exempel på varugrupper m.m. som borde omfattas av en sådan klausul nämns utbränt kärnbränsle och kärnkraftsteknologi och vidare vissa kulturföremål.

Argument liknande de nu refererade framförs i motion 1989/90:U5 (mp). Handel med varor som i något avseende skadar människor, djur eller det ekologiska systemet bör regleras, menar motionären, som samtidigt framhåller att miljöpartiet ställer sig positivt till en fri och rättvis handel med varor under förutsättning att den inte innebär faror av sådant slag som anges i motionen.

Näringsutskottet vill framhålla att det nu föreliggande tilläggsprotokollet innebär att frihandelsavtalet mellan Sverige och EEC kompletteras med regler om kvantitativa exportrestriktioner; härigenom uppnås en parallellitet när det gäller de tidigare överenskomna reglerna om importrestriktioner.

I det grundläggande frihandelsavtalet finns ett flertal skyddsklausuler som kan åberopas vid svårigheter med bestämmelserna om fri rörlighet för de varor som avtalet omfattar. Sålunda kan en part (art. 20) vid import, export eller transitering införa förbud eller restriktioner om det är motiverat med hänsyn till exempelvis allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller till människors och djurs liv och hälsa och växters bevarande. Även s.k. nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde omfattas av detta skydd. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna. Andra omständigheter som kan åberopas för att en part skall kunna göra undantag från avtalets bestämmelser om fri rörlighet för varor är t.ex. väsentliga säkerhetsintressen (art. 21), allvarliga störningar inom någon sektor av näringslivet och allvarlig försämring av det ekonomiska läget inom en region (art. 26).

För övervakning av avtalets tillämpning finns en s.k. blandad kommitté med representanter för avtalsparterna. Det förutsätts att kommittén skall uttala sig enhälligt i berörda frågor.

Frågor rörande internationella överenskommelser mot export av miljöfarlig verksamhet har behandlats av utrikesutskottet våren 1989 (1988/89:UU15). Vidare har näringsutskottet i ett yttrande till utrikesutskottet om den västeuropeiska integrationen lämnat synpunkter i fråga om export av kärnkraftsteknologi m.m. (1988/89:NU4y s. 17). Näringsutskottet konstaterade därvid att såväl GATT:s som EG:s regelsystem torde ge utrymme för sådana icke-diskriminerande handelsbegränsningar som de svenska reglerna om import och export inom kärnteknikområdet var exempel på.

Näringsutskottet erinrar om att riksdagen med stor majoritet har slagit fast att samarbetet med EG skall breddas och fördjupas så långt detta är förenligt med neutralitetspolitiken. Den nu aktuella överenskommelsen om att inte införa eller bibehålla exportrestriktioner skall ses mot bakgrund av detta beslut. Den står också i överensstämmelse med Sveriges allmänna strävan att öka frihandeln.

Som en följd av de nya reglerna om exportrestriktioner kan nu EG:s förbud mot export av metallskrot avvecklas gentemot EFTA-länderna. De nya reglerna föranleder även motsvarande åtgärd beträffande EFTA-ländernas kvantitativa restriktioner m.m. för export av metallskrot.

Näringsutskottet finner med hänsyn till det nu anförda att tilläggsprotokollet till Sveriges avtal med EEC bör godkännas av riksdagen. Motionerna 1989/90:U3 (c), 1989/90:U4 (vpk) och 1989/90:U5 (mp) avstyrks alltså i här behandlade delar.

Stockholm den 21 november 1989

Lennart Pettersson

Närvarande: Lennart Pettersson (s), Per Westerberg (m), Åke Wictorsson (s), Per-Ola Eriksson (c), Birgitta Johansson (s), Inga-Britt Johansson (s), Bo Finnkvist (s), Reynoldh Furustrand (s), Gunnar Hökmark (m), Gudrun Norberg (fp), Rolf L Nilson (vpk), Lars Norberg (mp), Leif Marklund (s), Sven-Åke Nygårds (s), Karin Falkmer (m), Christer Eirefelt (fp) och Håkan Hansson (c).

Avvikande meningar

1. Per-Ola Eriksson (c) och Håkan Hansson (c) anser att den del av yttrandet som börjar med "Näringsutskottet erinrar" och slutar med "av metallskrot" bort ha följande lydelse:

Näringsutskottet erinrar om att riksdagen med stor majoritet har slagit fast att samarbetet med EG skall breddas och fördjupas så långt detta är förenligt med neutralitetspolitiken. Den nu aktuella överenskommelsen om att inte införa eller bibehålla exportrestriktioner skall ses mot bakgrund av detta beslut.

Som en — — (= näringsutskottet) — — — av metallskrot.

Enligt näringsutskottets mening får den internationella handeln inte styras uteslutande av ekonomiska motiv. Av hänsyn till människors och djurs hälsa och säkerhet och till miljön och andra angelägna intressen måste sålunda restriktioner i handeln tillåtas. Möjligheter till åtgärder för att skydda sådana intressen ges också i de olika avtal som gäller för handeln. Utskottet utgår från att det nu aktuella tilläggsprotokollet inte kommer att innebära någon inskränkning i detta hänseende.

2. Rolf L Nilson (vpk) och Lars Norberg (mp) anser att den del av yttrandet som börjar med "Näringsutskottet erinrar" och slutar med "behandlade delar" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening innebär det nu föreslagna tillägget i Sveriges frihandelsavtal med EEC — av regler som förbjuder införande eller bibehållande av kvantitativa exportrestriktioner — att vårt land avhänder sig ett viktigt verktyg för kontroll av att farliga produkter inte kan komma i cirkulation i de nu berörda länderna. Enligt det hittills tillämpade systemet är huvudregeln att exportförbud och andra restriktioner är tillåtna; restriktioner kan kombineras med möjlighet till licens för angelägen export. Att — såsom regeringen föreslår — nu vända på regelsystemet och göra förbud mot exportrestriktioner till huvudregel och tillåta sådana endast vid vissa, särskilt uppräknade, omständigheter innebär en försvagning av möjligheterna att förhindra export av farliga eller på annat sätt skadliga varor.

Enligt näringsutskottets mening är de skyddsklausuler som finns i frihandelsavtalet alltför snävt avgränsade. Sålunda kan det ifrågasättas om begreppet farliga varor ges eller kommer att ges en tillräckligt vidsträckt innebörd för att vara ändamålsenligt. Av väsentlig betydelse är att den skada som en produkt förorsakar beaktas under produktens hela livscykel, alltså från produktion och hantering till konsumtion, skrotning och återanvändning.

Vidare kan ifrågasättas om inte reglerna för övervakning m.m. av avtalet kommer i konflikt med Sveriges intresse av självbestämmanderätt.

Med hänsyn till vad som nu har sagts finner näringsutskottet att nuvarande ordning med möjlighet till exportrestriktioner bör bestå och att propositionen följaktligen bör avslås av riksdagen. Med det sagda tillstyrks motionerna 1989/90:U3 (c), 1989/90:U4 (vpk) och 1989/90:U5 (mp) i här behandlade delar.

